

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

- Betreft:**
- Ontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 24 december 2021 tussen de Vlaamse gemeenschap, het Waalse Gewest, de Gemeenschappelijke gemeenschapscommissie en de Duitstalige Gemeenschap betreffende de samenwerking tussen de deeltentiteiten met betrekking tot de gezinsbijslagen
 - Definitieve goedkeuring

Samenvatting

De Vlaamse Gemeenschap informeerde op 20 november 2020 de overige deeltentiteiten dat het zich terugtrok uit het samenwerkingsakkoord van 30 mei 2018 tussen de Vlaamse Gemeenschap, het Waalse Gewest, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de Duitstalige Gemeenschap betreffende de oprichting van het interregionaal orgaan voor de gezinsbijslagen. Op 1 januari 2022 zal de Vlaamse Gemeenschap geen deel meer uitmaken van de vzw Orint. Overeenkomstig de bepalingen van dit ontwerp van samenwerkingsakkoord maakten de deeltentiteiten afspraken over de verdere samenwerking met betrekking tot de taken die de vzw Orint op zich nam. Deze afspraken situeren zich voornamelijk op het gezamenlijk beheer van de aanvragen met betrekking tot de aanknopingsfactoren uit het betrokken samenwerkingsakkoord van 6 september 2017, waarmee de bevoegdheid van de respectievelijke deeltentiteiten wordt bepaald.

Daarnaast worden ook de nodige afspraken voorzien met betrekking tot de praktische samenwerking op Europees en Internationaal vlak; beleidsmatige samenwerking tussen de deeltentiteiten maakt geen onderdeel uit van dit samenwerkingsakkoord.

De deeltentiteiten blijven gezamenlijk instaan voor dit beheer en zullen gezamenlijk instaan om hiertoe de nodige infrastructuur en samenwerking te voorzien. Met dit samenwerkingsakkoord wordt deze samenwerking vanaf 1 januari 2022 geformaliseerd.

Bijlagen:

- Het ontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van xxx tussen de Vlaamse gemeenschap, het Waalse Gewest, de Gemeenschappelijke gemeenschapscommissie en de Duitstalige Gemeenschap betreffende de samenwerking tussen de deeltentiteiten met betrekking tot de gezinsbijslagen;
- Het ontwerp van samenwerkingsakkoord van 24 december 2021 tussen de Vlaamse gemeenschap, het Waalse Gewest, de Gemeenschappelijke gemeenschapscommissie en de Duitstalige Gemeenschap betreffende de samenwerking tussen de deeltentiteiten met betrekking tot de gezinsbijslagen;
- Het ontwerp van memorie van toelichting;
- Het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van de persoonsgegevens met als referentie 2022/015, gegeven op 15 februari 2022;
- Het advies van de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin van 17 februari 2022;
- Het advies van de Raad van State met als referentie 71.134/VR, gegeven op 22 april 2022.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Dit dossier heeft betrekking op het beleidsveld Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Dit ontwerp van samenwerkingsakkoord wordt door het Waals Gewest geagendeerd op het Overlegcomité van november 2021.

Het gunstig advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 26 oktober 2021. Het begrotingsakkoord is niet vereist.

De Vlaamse Regering verleende haar goedkeuring aan het voorontwerp van decreet op 11 december 2021 (VR 2021 1211 – DOC.1245-1BIS, DOC.1245-2, DOC.1245-3 en DOC.1245-4).

2. INHOUD

Op 30 mei 2018 werd via het Samenwerkingsakkoord tussen de deelentiteiten een interregionaal orgaan voor de gezinsbijslagen opgericht. Dit betrof een entiteit met rechtspersoonlijkheid, meer in het bijzonder een vereniging zonder winstoogmerk, meer bepaald de vzw Orint.

De vzw Orint had een aantal doeleinden en opdrachten, waaronder het beheer van het Kadaster, de Trivia-toepassing en de fluxen, zoals bedoeld in de artikelen 5 en 8 van het samenwerkingsakkoord van 6 september 2017 tussen de deelentiteiten; fungeren als verbindingsorgaan in internationale context, verdelen van de internationale gezinsbijslagendossiers; het beheer van de papieren en digitaal gearchiveerde dossiers van FAMIFED; alle handelingen in het kader van de afwikkeling van FAMIFED na de opheffing ervan; de financiële controle op de federale kinderbijslagfondsen wat betreft 2018; de identificatie van de kinderen van wie de rechten op *kinderbijslag* niet in het Waalse Gewest en in de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie geactiveerd zijn; de bemiddeling zoals nader bepaald in artikel 12 van het samenwerkingsakkoord van 6 september 2017 tussen de deelentiteiten; en alle andere opdrachten die haar door de Algemene Vergadering met unanimité worden opgedragen.

Conform artikel 18 van het samenwerkingsakkoord van 30 mei 2018 heeft de Vlaamse Gemeenschap op 20 november 2020 de overige deelentiteiten geïnformeerd dat het zich terugtrok uit het samenwerkingsakkoord met ingang vanaf 1 januari 2022.

In die optiek dienen de deelentiteiten een nieuw samenwerkingsakkoord af te sluiten waarin afspraken worden gemaakt over de verdere samenwerking met betrekking tot de taken die de vzw Orint op zich nam.

A. Adviezen

1. Advies van de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van de persoonsgegevens

In zijn advies van 15 februari 2022 heeft de VTC het voorontwerp van decreet instemming samenwerkingsakkoord gezinsbijslagen onderzocht en enkele opmerkingen geformuleerd.

1. Transparantiemaatregelen

De VTC stelt dat moet voorzien worden in een voldoende precieze wettelijke bepaling waar er overheidsinmenging gepaard gaat met verwerking van persoonsgegevens. Waar dit niet het geval is, zullen zwaardere transparantiemaatregelen nodig zijn.

Repliek: We zijn er van overtuigd dat de wettelijke bepaling inderdaad voldoende precies is. We kunnen er ook op wijzen dat dit samenwerkingsakkoord is opgesteld naar analogie met het Groeipakketdecreet van 2018, wat betreft gegevensbescherming. Ook deze bepaling is even zeer voldoende precies. Daarnaast wordt er nog verder uitvoering gegeven aan de bepalingen van dit samenwerkingsakkoord in een uitvoerend samenwerkingsakkoord dat, net als dit samenwerkingsakkoord, gepubliceerd wordt in het Belgisch Staatsblad en vindbaar is voor de burger. Eveneens is het intussen ook een good practice om alle protocollen die uitvoering geven aan de betrokken gegevensuitwisseling te publiceren op diverse kanalen (website adviesverstrekker, website Agentschap Uitbetaling Groeipakket (www.gpedia.be)). Het samenwerkingsakkoord dient niet te worden aangepast op dit punt.

2. Gegevensbeschermingseffectenbeoordeling

De VTC stelt dat de decreetgever, de Vlaamse Regering en de verantwoordelijken voor de verwerking moeten nagaan of het uitvoeren van een gegevensbeschermingseffectenbeoordeling (GEB - artikel 35 AVG) voor de verschillende gegevensstromen al dan niet noodzakelijk zijn.

Repliek: Een gegevensbeschermingseffectenbeoordeling zal uitgevoerd worden bij de uitrol van dit samenwerkingsakkoord.

3. De begrippen “persoonlijke kenmerken” en “gerechtelijke maatregelen”

De VTC meent dat de begrippen “persoonlijke kenmerken” en “gerechtelijke maatregelen” verduidelijkt dienen te worden, minstens in de Toelichting, zodat nagegaan kan worden of er voldaan wordt aan het principe van minimale gegevensverwerking.

Repliek: Er zullen verduidelijkingen, ook over de andere begrippen in het betrokken artikel, worden aangebracht in de memorie van toelichting van het samenwerkingsakkoord. In het uitvoerend samenwerkingsakkoord kan hier nog verder op worden ingegaan.

4. Rechten van de betrokkenen en transparantie

De VTC is van oordeel dat het aanbevolen is om het Ontwerp aan te vullen met de verplichting om de vermeldingen zoals bedoeld in randnummer 11, op te nemen in de communicatie met de burger zodat de betrokkenen goed geïnformeerd worden over de verwerking van hun persoonsgegevens en het voor de betrokkenen duidelijk is wat hun rechten zijn en tot wie zij zich moeten richten voor de uitoefening van hun rechten. Dit is nog meer van belang gezien de mededelingen van en aan binnenlandse en buitenlandse diensten en instellingen.

Repliek: we zijn er van overtuigd van het belang van dit punt en zullen het meenemen in het uitvoerend samenwerkingsakkoord ingevolge dit samenwerkingsakkoord. Het samenwerkingsakkoord zelf dient op dit punt niet te worden aangepast.

5. Beveiligingsmaatregelen

De VTC wijst voor de concrete uitwerking van artikel 32 AVG op de aanbeveling ter voorkoming van gegevenslekken en op de referentiemaatregelen die bij elke verwerking van persoonsgegevens in acht zouden moeten worden genomen. De VTC benadrukt ook het belang van een behoorlijk gebruikers- en toegangsbeheer en een logging van de toegangen zodat de functionaris en de toezichthouders kunnen controleren wie wanneer toegang had tot welke gegevens, wat zijn/haar acties waren en waarom.

Repliek: Deze waarborgen zijn gangbaar in de toepassing voor het Agentschap Uitbetaling Groeipakket. We garanderen deze ook in deze toepassing.

2. Advies van de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

In zijn advies van 17 februari 2022 heeft de Vlaamse Raad WVG het voorontwerp van het instemmingsdecreet met het samenwerkingsakkoord post-Orient onderzocht en enkele opmerkingen geformuleerd.

1. Geplande tweejaarlijkse evaluatie van de verdeelsleutel (voor de kosten en werklust)

De raad vraagt om de geplande tweejaarlijkse evaluatie van de verdeelsleutel (voor de kosten en werklust) uit te breiden met elementen die peilen naar de effectieve werking van het nieuwe platform. In het bijzonder de borging van expertise, de gelijke behandeling van dossiers door de deeltentiteiten en een klantvriendelijke aanpak zijn zaken die ook geëvalueerd moeten worden. Met het opzetten van een nieuwe constructie zou men op elk van deze domeinen stappen vooruit kunnen zetten tegenover de werking van het huidige Orient. Maar de raad vindt in de begeleidende documenten bij het samenwerkingsakkoord hierover geen ambities terug. Dit stemt tot ongerustheid.

Repliek: Er wordt voorzien in een structurele rapportering via het uitvoerend samenwerkingsakkoord. Er zal met de deeltentiteiten onderzocht worden om naast deze rapportering in een structurele evaluatie te voorzien. Het samenwerkingsakkoord moet niet aangepast worden op dit punt.

Ook wat betreft het gezamenlijk opnemen van de rol als verbindingsorgaan in internationale context is de raad ongerust. Hij vreest dat in de praktijk er vanuit België geen positie zal ingenomen worden.

Repliek: De functie van verbindingsorgaan is deze op het loutere administratieve niveau, in zeer concrete dossiers, het betreft geen beleidsmatige issues, die worden op andere niveaus geregeld intra-Belgisch. Er zijn voldoende sleutels voorzien die afstemming mogelijk maken in het samenwerkingsakkoord. Het samenwerkingsakkoord moet niet aangepast worden op dit punt.

2. Verdeling van de kosten

De raad stelt zich vragen bij de verdeling van de kosten in dit samenwerkingsverband (artikels 3, 6, 7, 8, 9 en 10). De verdeling zou gebeuren zoals voorzien in artikel 47/5, § 5 van de Bijzondere Wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten, met dus een verdeelsleutel op basis van het aantal inwoners van nul tot en met 18 jaar in elke regio. De raad vraagt zich af of dit een billijke manier is om de kosten te verdelen.

Repliek: Deze verdeelsleutel ent zich op de verdeelsleutel op basis waarvan de dotaties verdeeld worden tussen de deeltentiteiten. Het lijkt billijk om de verdeelsleutel

overeenkomstig de financieringsleutel op te zetten. Evaluatie zal hier een verder zicht op kunnen bieden.

3. Tijdig beantwoorden van aanvragen

De raad kan zich niet vinden in de vooropgestelde werkwijze en verwacht van een binnenlandse dienst of instelling dat er weldegelijk wordt gereageerd en dat de nodige informatie stipt aangeleverd wordt. Een vlotte informatiedoorstroming is belangrijk in functie van een tijdige dossierbehandeling voor de gezinnen. Als het antwoord van een binnenlandse dienst toch uitblijft, dan zou een beslissing in het voordeel van het kind en het gezin genomen moeten worden.

Repliek: We rekenen er inderdaad op dat elke instelling doet wat het moet doen. Het uitblijven van een antwoord hoeft niet te betekenen dat rechten verloren gaan, maar maken het risico wel groter. Deze regeling bestaat ook al in het kader van het Groeipakketdecreet. Hier worden nauwelijks problemen over gemeld. Het samenwerkingsakkoord hoeft op dit punt niet te worden aangepast.

4. Mogelijkheden voor conflictbehandeling

De raad stelt dat het beter zou zijn om de mogelijkheden voor conflictbehandeling in het samenwerkingsakkoord uit te breiden (artikel 7). Nu is voorzien dat conflicten tussen de deeltentiteiten eerst beslecht worden via een bemiddeling in een ad hoc commissie samengesteld uit een vertegenwoordiger van elke deeltentiteit of – wanneer bemiddeling geen oplossing biedt - via een samenwerkingsgerecht. Ook de raad wil bemiddeling alle kansen geven. Het zou daarom beter zijn om een alternatieve conflictoplossing toe te voegen via bemiddeling door een erkend bemiddelaar.

Repliek: We enten ons op het in het samenwerkingsakkoord formeel voorziene kader, aanpassingen aan het samenwerkingsakkoord zijn op dit punt niet nodig.

3. *Advies van de Raad van State*

In zijn advies van 22 april 2022 geeft de Raad van State een aantal bemerkingen mee over voorliggend ontwerpdecreet.

Volgens de Raad van State voorziet artikel 36, lid 4, van verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 'betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG', gelezen in samenhang met artikel 57, lid 1, c), en overweging 96 van die verordening, in een verplichting om de toezichthoudende autoriteit te raadplegen bij het opstellen van een voorstel voor een door een nationaal parlement vast te stellen wetgevingsmaatregel, of een daarop gebaseerde regelgevingsmaatregel in verband met verwerking. (randnummer 2)

Inmiddels werd bij artikel 10/1 van het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens opgericht. De Vlaamse Toezichtcommissie (VTC) is een autonome dienst met rechtspersoonlijkheid en is als toezichthoudende autoriteit voor de verwerking van persoonsgegevens in de zin van artikel 36, lid 4, van de AVG verantwoordelijk voor het toezicht op de toepassing van de AVG door de instanties. Ingevolge artikel 51, lid 1, van de AVG kan immers elke lidstaat één of meer onafhankelijke overheidsinstanties, verantwoordelijk voor het toezicht op de toepassing van deze verordening, oprichten.

Sinds de bekendmaking van de aanstelling van de leden van de VTC door de Vlaamse Regering in het Belgisch Staatsblad d.d. 29 maart 2019, is de VTC ingevolge artikel 10/4, §1, van voornoemd decreet bevoegd om hetzij uit eigen beweging, hetzij op verzoek van het Vlaams Parlement of de Vlaamse Regering adviezen te verstrekken omtrent elke aangelegenheid met betrekking tot de verwerkingen van persoonsgegevens. Er moet aldus worden vastgesteld dat er in dit geval een advies is waarbij het ontwerp is getoetst aan de AVG.

Volgens de Raad van State moeten de machtigingen voorzien in het samenwerkingsakkoord zich beperken tot loutere uitvoering en moeten bepalingen die bij wet, decreet of ordonnantie geregeld worden of entiteiten zouden kunnen bezwaren of Belgen persoonlijk kunnen binden, instemming hebben verkregen door de respectievelijke wetgevers. De Raad van State stelt zich de vraag of het feit dat de regeringen onderling een andere verdeelsleutel van kosten of verdeling van dossierlast kunnen voorstellen aansluit bij dit principe (**randnummer 3.2**). De Raad van State stelt zich de vraag of de uitwerking van nadere voorwaarden evenzeer aansluit bij dit principe (**randnummer 3.3**).

We kunnen de Raad van State geruststellen dat waar modaliteiten verder moeten uitgewerkt worden, dit zich zal beperken tot louter uitvoerende bepalingen. De herwerking van de betrokken verdeelsleutels met een budgettaire impact vallen wel degelijk onder de controle van de wetgevers van de verschillende deelentiteiten. Indien de respectievelijke regeringen een aanpassing van de in het samenwerkingsakkoord voorgelegde verdeelsleutel afspreken, zullen de respectievelijke parlementen deze opvolging kunnen verzekeren via de begrotingsdecreten (gebeurlijk ordonnantie) van deze respectievelijke deelentiteit.

De Raad van State stelt zich vragen bij het algemeen karakter van de verwijzing naar de betrokken persoonsgegevens. Zij stelt zich ook de vraag of de personen die toegang hebben tot de verwerkte gegevens in voldoende mate is omschreven (**randnummer 4**).

We voorzien in de artikelsgewijze bespreking van de memorie van toelichting verdere toelichting met betrekking tot de betrokken persoonsgegevens. Daarnaast kunnen we meegeven dat elke aanvraag betreffende de internationale context van de gezinsbijslagen wordt verdeeld naar een deelentiteit die ermee is belast om de bevoegdheid vast te stellen. Het is de entiteit die de bevoegdheid bepaalt die verantwoordelijk is voor de verwerking van de gegevens. Een uitvoerend samenwerkingsakkoord zal de verwerking van persoonsgegevens preciseren.

De Raad van State merkt op dat de procedures in de artikelen 3 en 4 van voorliggend samenwerkingsakkoord niet in detail werden beschreven (**randnummer 5**).

Aan deze opmerking kan worden tegemoet gekomen in een samenwerkingsprotocol. De Raad van State stelt zich vragen bij het begrip “werkdag” (**randnummer 7**).

We kunnen bevestigen dat deze tussen administraties geldende termijnen zondagen, wettelijke feestdagen, noch zaterdag omvat.

De procedurele opmerkingen van de raad van state met betrekking tot de onderlinge verdeling van de aanvragen (**randnummer 8**), kan worden opgenomen in het uitvoerende samenwerkingsakkoord.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Dit ontwerp van samenwerkingsakkoord heeft geen budgettaire impact.

B. ESR-TOETS

Het ontwerp van samenwerkingsakkoord heeft geen ESR-matige impact.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Er is geen impact op het personeel van de Vlaamse Overheid.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Er is geen impact op de lokale en provinciale besturen.

4. VERDER TRAJECT

-

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering:

1. Beslist haar definitieve goedkeuring te hechten aan het ontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van xxx tussen de Vlaamse Gemeenschap, het Waalse Gewest, de Gemeenschappelijke gemeenschapscommissie en de Duitstalige Gemeenschap betreffende de samenwerking tussen de deeltentiteiten met betrekking tot de gezinsbijslagen en aan de bijbehorende memorie van toelichting;
2. Gelast de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin vernoemd ontwerp van decreet en de bijbehorende memorie van toelichting in naam van de Vlaamse regering in te dienen bij het Vlaamse parlement.

Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin,

Hilde CREVITS